DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)
den 9 november 2006 *

I mål C-344/05 P,

angående ett överklagande enligt artikel 56 i domstolens stadga, som ingavs den 21 september 2005,

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av L. Lozano Palacios och H. Kraemer, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande,

i vilket den andra parten är:

Joël De Bry, tjänsteman vid Europeiska gemenskapernas kommission, Woluwe-St-Lambert (Belgien), företrädd av S. Orlandi, avocat, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande i första instans,

* Rättegångsspråk: franska.

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden C.W.A. Timmermans samt domarna R. Schintgen, J. Klučka, R. Silva de Lapuerta och L. Bay Larsen (referent),

generaladvokat: M. Poiares Maduro,
justitiesekreterare: R. Grass,

efter det skriftliga förfarandet,

och efter att den 13 juli 2006 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Europeiska gemenskapernas kommission har yrkat att domstolen skall upphäva den dom som meddelades av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt den 12 juli 2005 i mål T-157/04, De Bry mot kommissionen (REG 2005, s. I-A-199 och s. II-901) (nedan kallad den överklagade domen). Genom denna dom ogiltigförklarade förstainstansrätten kommissionens beslut av den 26 maj 2003 (nedan kallat det omtvistade beslutet), genom vilket tjänstemannen Joël De Brys karriärutvecklingsrapport avseende perioden den 1 juli 2001–31 december 2002 blev slutgiltig.

Tillämpliga bestämmelser

2 I artikel 26 första och andra styckena i Tjänsteföreskrifter för tjänstemän i Europeiska gemenskaperna, i den lyselse som var tillämplig vid tidpunkten för omständigheterna i målet (nedan kallade tjänsteföreskrifterna), föreskrivs följande:

"En tjänstemans personalakt skall innehålla följande:

a) Alla handlingar om hans administrativa ställning och alla utlåtanden om hans kompetens, prestationsförmåga och uppförande.

b) Tjänstemannens eventuella synpunkter på dessa handlingar.

Handlingarna skall vara registrerade, numrerade och lagda i akter i löpande ordning; de handlingar som anges i punkt a får inte användas eller åberopas av institutionen mot en tjänsteman om de inte meddelats honom innan de lades i akten."

3 I artikel 43 i tjänsteföreskrifterna föreskrivs följande:

"Varje tjänstemans kompetens, prestationsförmåga och uppförande i tjänsten skall med undantag för tjänstemän i lönegraderna A 1 och A 2 regelbundet redovisas i en rapport som skall utarbetas minst vartannat år i enlighet med villkoren som fastställs av varje institution enligt bestämmelserna i artikel 110.

Tjänstemannen skall underrättas om innehållet i rapporten. Han har möjlighet att lämna de synpunkter på denna som han anser är av betydelse."

4 I artikel 110 första och andra styckena i tjänsteföreskrifterna föreskrivs att allmänna genomförandebestämmelser till tjänsteföreskrifterna skall antas av varje institution efter samråd med dess personalkommitté och efter yttrande från kommittén för tjänsteföreskrifterna samt att de skall meddelas personalen.

5 Den 26 april 2002 antog kommissionen ett beslut om allmänna genomförandebestämmelser för artikel 43 i tjänsteföreskrifterna (nedan kallade de allmänna genomförandebestämmelserna för artikel 43), genom vilket den införde ett nytt system för betygsättning.

6 I artikel 1 i de allmänna genomförandebestämmelserna för artikel 43 föreskrivs att en karriärutvecklingsrapport skall utarbetas årligen.

7 I artiklarna 7 och 8 regleras bedömningsförfarandet. Efter att den tjänsteman som skall betygsättas gjort en bedömning av sig själv och tjänstemannen samtalat med sin enhetschef som är utvärderare, skall utvärderaren och dennes överordnade, som är godkännande utvärderare, upprätta en karriärutvecklingsrapport och skicka den till den berörde. Den tjänsteman som skall betygsättas har då rätt att begära samtal med den godkännande utvärderaren, vilken kan antingen ändra eller bekräfta rapporten. Karriärutvecklingsrapporten översänds därefter ännu en gång till den berörde. Denne kan be den godkännande utvärderaren att hänskjuta ärendet till den gemensamma utvärderingskommittén. Den gemensamma utvärderingskommittén

skall kontrollera att rapporten har utarbetats på ett rättvist och objektivt sätt samt i enlighet med normala bedömningsrutiner. Den skall också kontrollera att förfarandena har följts korrekt, bland annat i fråga om samtal och frister. Den skall sedan upprätta ett motiverat yttrande. Detta yttrande, som meddelats den tjänsteman som skall betygsättas, utvärderaren och den godkännande utvärderaren, skall översändas till den beslutande utvärderaren — den godkännande utvärderarens överordnade — som antingen bekräftar eller ändrar karriärutvecklingsrapporten och därefter meddelar den anställde sitt beslut. Om den beslutande utvärderaren avviker från rekommendationerna i yttrandet från den gemensamma utvärderingskommittén, skall han eller hon motivera detta.

8 Under juli 2002 offentliggjorde kommissionen en handling med rubriken "System för personalutvärdering med fokus på karriärutveckling — Handledning" (nedan kallad handledningen). Enligt handledningen skall karriärutvecklingsrapporten avse varje tjänstemans kompetens, prestationsförmåga och uppförande i tjänsten. De tre områden som skall bedömas skall betygsättas enligt olika skalor som delas upp i sex, tio respektive fyra poäng.

Bakgrund till tvisten

9 Den 18 februari 2003 upprättades en karriärutvecklingsrapport för Joël De Bry, som är tjänsteman vid kommissionens generalsekretariat i lönegrad A 5, avseende perioden den 1 juli 2001–31 december 2002.

10 Joël De Bry begärde med tillämpning av de allmänna genomförandebestämmelserna för artikel 43 att de värdeomdömen som han hade erhållit skulle omprövas. Den 19 mars 2003 gjorde den godkännande utvärderaren vissa ändringar i de beskrivande kommentarerna men ändrade däremot inte betygspoängen.

11 Under rubriken "Uppförande i tjänsten" lade han till följande kommentar:

"Joël De Bry är alltid tillgänglig i syfte att kunna slutföra sina arbetsuppgifter och arbetar övertid på vardagar och till och med under helger. Ofta innebär emellertid denna tillgänglighet utöver ordinarie kontorstid att han inte respekterar de normala arbetstiderna."

12 Den 26 mars 2003 begärde Joël De Bry att ärendet skulle hänföras till den gemensamma utvärderingskommittén. Den beslutande utvärderaren avslog denna begäran genom det omtvistade beslutet.

13 Den 26 augusti 2003 anförde De Bry klagomål i enlighet med artikel 90.2 i tjänsteföreskrifterna. Tillsättningsmyndigheten ogillade klagomålet den 6 januari 2004.

Talan vid förstainstansrätten och den överklagade domen.

14 Joël De Bry väckte talan om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 22 april 2004.

15 Han har i huvudsak åberopat följande fyra grunder:

— Åsidosättande av artikel 14 i tjänsteföreskrifterna, enligt vilken en tjänsteman som i sin tjänsteutövning har att ta ställning till en fråga vars handläggning och resultat är av ett sådant personligt intresse för honom att det kan påverka hans oberoende ställning skall underrätta tillsättningsmyndigheten om detta.

— Åsidosättande av motiveringsskyldigheten.

— Motstridigheter mellan vissa beskrivande kommentarer och motsvarande betygspoäng.

— Åsidosättande av rätten till försvar.

16 Joël De Bry gjorde inom ramen för den fjärde grunden gällande att kritik avseende den omständigheten att en tjänsteman inte respekterar arbetstiderna kan beaktas i karriärutvecklingsrapporten endast såvida tjänstemannen dessförinnan har beretts tillfälle att yttra sig avseende kritiken, vilket inte är fallet i förevarande mål. Han borde ha varnats för sin påstått bristande punktlighet i samband med att den inträffade, vilket skulle ha gjort det möjligt för Joël De Bry att göra gällande sina synpunkter.

17 Förstainstansrätten uppmanade kommissionen att yttra sig avseende betydelsen av artikel 26 i tjänsteföreskrifterna och rättspraxis, enligt vilken denna bestämmelse har till syfte att säkerställa att tjänstemännens rätt till försvar iakttas, för det omtvistade bedömningsförfarandet.

18 Kommissionen svarade att enligt artikel 26 i tjänsteföreskrifterna förutsätts att handlingar finns tillgängliga och det föreskrivs inte att sådana skall upprättas, särskilt inte i form av skriftliga varningar riktade till tjänstemännen.

19 Förstainstansrätten godtog den fjärde grunden i punkt 94 i den överklagade domen och fastställde därvid, vad gäller den bristande punktligheten, att kommissionen hade åsidosatt den rätt till försvar som garanteras i artikel 26 i tjänsteföreskrifterna.

20 I punkterna 95 och 96 i den överklagade domen godtog följaktligen förstainstansrätten den tredje grunden, eftersom den omständigheten att konstaterandet av den bristande punktligheten var rättsstridigt medförde att motsvarande kritik inte skulle beaktas i karriärutvecklingsrapporten. Sambandet mellan betyget "godkänt" och kommentarerna under rubriken "Uppförande i tjänsten" påverkas därmed på ett icke försumbart sätt.

21 Förstainstansrätten förkastade i övrigt de grunder som klaganden åberopat.

22 Den ogiltigförklarade slutligen det omtvistade beslutet och förpliktade kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

23 I punkt 83 i den överklagade domen fastslog förstainstansrätten att principen om iakttagande av rätten till försvar innebär att faktiska omständigheter måste ingå i handlingar, i den mening som avses i artikel 26 i tjänsteföreskrifterna, vilka tidigare har införts i en tjänstemans personalakt eller åtminstone bringats till hans kännedom för att kunna beaktas till hans nackdel.

24 I punkt 86 i samma dom fastställde den att för att tjänstemannens rätt till försvar enligt artikel 26 i tjänsteföreskrifterna inte skulle åsidosättas dennes bristande punktlighet skulle ha blivit föremål för skriftliga varningar i god tid, det vill säga inom en rimlig tidsfrist räknat från den klandrade faktiska omständigheten. Det hade gett honom möjlighet att bland annat försvara sina intressen på ett ändamålsenligt sätt, antingen genom att invända mot denna anmärkning eller genom att korrigera sitt uppförande i tjänsten, om än endast i syfte att erhålla ett gott betyg.

25 Förstainstansrätten fastslog dessutom i punkt 91 i den överklagade domen att utvärderarna i punkt 3.1 i handledningen — en uppföranderegel som kommissionen har ålagt sig själv att följa — anmodas att under bedömningsperioden samla in exempel på utförda arbetsuppgifter och att spara kopior på dem eller föra anteckningar. I samma punkt i den överklagade domen konstaterade den att enligt punkt 3.2 i handledningen skall återflödet av information gälla specifika delar av uppförandet och ske så snabbt som möjligt efter det att ett arbete avslutats.

Parternas yrkanden vid domstolen

26 Kommissionen har yrkat att domstolen skall

— upphäva den överklagade domen,

— själv avgöra målet i sak, bifalla kommissionens yrkanden i första instans och, följaktligen, ogilla talan, eller,

— i andra hand, återförvisa målet till förstainstansrätten samt

— förplikta Joël De Bry att ersätta rättegångskostnaderna i förevarande instans och att bära sina rättegångskostnader för målet vid förstainstansrätten.

27 Joël De Bry har yrkat att domstolen skall

— ogilla talan såsom uppenbart ogrundad, och

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

Överklagandet

28 Klaganden har anfört en enda grund för upphävande som består av två delar. Klaganden har gjort gällande att förstainstansrätten har gjort en felaktig rättstillämpning vid tillämpningen av dels principen om iakttagande av rätten till försvar, dels artikel 26 andra punkten i tjänsteföreskrifterna.

Parternas argument

29 Kommissionen har som första delgrund gjort gällande att förstainstansrätten har missuppfattat räckvidden för den allmänna principen om rätten till försvar.

30 Denna rättighet kan endast utövas inom ramen för själva det förfarande som kan leda till antagandet av en rättsakt som går någon emot.

31 Den medför inte någon skyldighet för den som är upphovsman till en rättsakt som går någon emot att i förväg rikta en varning till den berörde personen innan förfarandet inleds.

32 Kommissionen har som andra delgrund gjort gällande att den skyldighet som förstainstansrätten har fastställt, och som innebär att en tjänsteman skriftligen skall meddelas omständigheter som kan vara till hans nackdel, inte följer av artikel 26 i tjänsteföreskrifterna.

33 Bestämmelsen förutsätter att det finns handlingar i den mening som avses i första stycket a i samma artikel. Den medför dock inte någon skyldighet att upprätta några sådana handlingar.

34 Joël De Bry har gjort gällande att artikel 26 i tjänsteföreskrifterna har till syfte att säkerställa att tjänstemannens rätt till försvar iakttas. Artikeln har till syfte att förhindra att tillsättningsmyndighetens beslut som rör en tjänstemans administrativa ställning och karriär baseras på uppgifter avseende hans uppförande som varken framgår av hans personalakt eller meddelats honom.

35 Förstainstansrätten har således med rätta, i enlighet med fast rättspraxis, ogiltigförklarat det omtvistade beslutet.

36 Joël De Bry har tillagt att förstainstansrätten faktiskt var skyldig att pröva huruvida kommissionen, vid upprättandet av karriärutvecklingsrapporten, hade tillämpat de nya interna riktlinjerna som särskilt följde av punkt 3.1 i handledningen och som kommissionen var skyldig att följa.

Domstolens bedömning

37 Enligt fast rättspraxis utgör iakttagandet av rätten till försvar i alla förfaranden som inleds mot en person, och som kan leda till en rättsakt som går denna person emot, en grundläggande gemenskapsrättslig princip som skall säkerställas även i avsaknad av reglering av förfarandet i fråga (se dom av den 10 juli 1986 i mål 234/84, Belgien mot kommissionen, REG 1986, s. 2263, punkt 27, svensk specialutgåva, volym 8, s. 691, och av den 5 oktober 2000 i mål C-288/96, Tyskland mot kommissionen, REG 2000, s. I-8237, punkt 99).

38 Principen innebär att den berörda personen skall ges tillfälle att på ett ändamålsenligt sätt lämna sina synpunkter på de uppgifter som skulle kunna vara till hans nackdel vid antagandet av rättsakten (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Belgien mot kommissionen, punkt 27 *in fine*, och av den 3 oktober 2000 i mål C-458/98 P, Industrie des poudres sphériques mot rådet, REG 2000, s. I-8147, punkt 99).

39 Den grundläggande principen om iakttagande av rätten till försvar kan, i egenskap av processrättslig skyddsregel, emellertid inte tolkas så, att en medlem av Europeiska gemenskapernas personal måste meddelas en varning rörande uppgifter som kan beaktas i ett bedömningsförfarande innan så sker.

40 Detta konstaterande påverkas inte av artikel 26 första och andra styckena i tjänsteföreskrifterna, i den del det där föreskrivs att inga utlåtanden om en tjänstemans kompetens, prestationsförmåga och uppförande får användas eller åberopas av institutionen mot en tjänsteman om de inte har meddelats honom innan de lades i hans personalakt.

41 Motsvarande bestämmelser, som har till syfte att säkerställa tjänstemäns rätt till försvar (se, bland annat, dom av den 28 juni 1972 i mål 88/71, Brasseur mot parlamentet, REG 1972, s. 499, punkt 11, och av den 12 februari 1987 i mål 233/85, Bonino mot kommissionen, REG 1987, s. 739, punkt 11), avser redan existerande handlingar. Bestämmelserna utgör hinder för att sådana handlingar, under bedömningsförfarandet, används mot en tjänsteman som skall betygsättas utan att de har meddelats honom innan de lades i hans personalakt. De innebär inte att handlingar måste upprättas för att formalisera varje omständighet som han läggs till last.

42 Artikel 26 i tjänsteföreskrifterna medför således inte i större utsträckning än den grundläggande principen i sig något krav på en föregående varning.

43 Den grundläggande principen om iakttagande av rätten till försvar skall ge den berörde möjlighet att under bedömningsförfarandet försvara sig mot påstådda omständigheter som kan vara till hans nackdel. Denna målsättning konkretiseras särskilt genom artikel 26 första och andra styckena i tjänsteföreskrifterna samt de allmänna genomförandebestämmelserna för artikel 43, enligt vilka principen om ett kontradiktoriskt förfarande skall iakttas under hela förfarandet, såsom framgår av punkt 7 i förevarande dom.

44 Den grundläggande principen om iakttagande av rätten till försvar är inte avsedd att även ge en tjänsteman möjlighet att i framtiden förbättra sitt uppförande för att förhindra att konstaterade omständigheter beaktas till hans nackdel. Såsom generaladvokaten har betonat i punkterna 53 och 54 i sitt förslag till avgörande

utgör en förbättring av uppförandet i tjänsten ett syfte som ligger utanför tillämpningsområdet för principen om iakttagande av rätten till försvar. Detta syfte tillgodoses i praktiken av själva betygsrapporten.

45 Förstainstansrätten har följaktligen missuppfattat såväl den grundläggande principen om iakttagande av rätten till försvar som artikel 26 i tjänsteföreskrifterna, när den i punkterna 83 och 86 i den överklagade domen fastställde att rätten till försvar enligt ovannämnda artikel 26 i tjänsteföreskrifterna åsidosatts på grund av att det inte förekommit någon föregående skriftlig varning.

46 Motiveringen i punkt 91 i den överklagade domen, avseende den handledning som kommissionen, enligt förstainstansrätten, ålagt sig själv att följa, föranleder inte någon annan bedömning.

47 I kapitel 3 i handledningen förespråkas förvisso att det skall förekomma "ett regelbundet återflöde av konstruktiv information" som skall avse "specifika delar av uppförandet" och "uppstå så snabbt som möjligt efter det att ett arbete avslutats" samt att utvärderarna skall "samla in arbetsexempel ... bevara kopior på arbeten och föra anteckningar". Det föreskrivs dock även att återflödet av information skall ske "genom formella och informella bedömningar och en individuell dialog". Det föreskrivs således ingalunda att det måste upprättas en skriftlig varning avseende varje omständighet som kan leda till kritik.

48 Domstolen konstaterar slutligen att förstainstansrätten i punkterna 95 och 96 i den överklagade domen, på grund av de felaktiga rättstillämpningarna i samband med tolkningen av den grundläggande principen om iakttagande av rätten till försvar och artikel 26 i tjänsteföreskrifterna, felaktigt har fastslagit att innehållet i karriärutvecklingsrapporten var motstridigt och godtagit den tredje grunden (se punkt 20 i förevarande dom).

49 Av vad anförts ovan följer att den överklagade domen delvis skall upphävas, i den del förstainstansrätten ogiltigförklarade det omtvistade beslutet på grund av ett åsidosättande av rätten till försvar enligt artikel 26 i tjänsteföreskrifterna och, följaktligen, på grund av motstridigheter mellan vissa beskrivande kommentarer och motsvarande betygspoäng vad gäller kritiken avseende den omständigheten att tjänstemannen inte respekterade arbetstiderna.

Följderna av att den överklagade domen upphävs

50 Om överklagandet är välgrundat och domstolen upphäver förstainstansrättens avgörande, kan domstolen, enligt artikel 61 första stycket i domstolens stadga, själv slutligt avgöra målet, om detta är färdigt för avgörande.

51 Bestämmelsen skall tillämpas i förevarande mål, eftersom målet är färdigt för avgörande.

Huruvida rätten till försvar har åsidosatts

52 Av de skäl som anges i punkterna 37–44 i förevarande dom innebär varken den grundläggande principen om iakttagande av rätten till försvar eller artikel 26 första och andra styckena i tjänsteföreskrifterna att en omständighet skall ha utgjort föremål för en skriftlig varning som skall ha meddelats den berörde tjänstemannen innan det förfarande som resulterar i en karriärutvecklingsrapport inleds för att denna omständighet skall kunna beaktas till tjänstemannens nackdel i denna rapport.

53 Klaganden kan således inte med framgång kritisera kommissionen för att den i den omtvistade karriärutvecklingsrapporten har beaktat en anmärkning avseende den omständigheten att han inte respekterar arbetstiderna utan att ha varnat honom före bedömningsförfarandet.

54 Talan kan således inte vinna bifall på grunden avseende ett åsidosättande av rätten till försvar.

Huruvida det förekommer motstridigheter mellan vissa beskrivande kommentarer och motsvarande betygspoäng vad gäller kritiken avseende den omständigheten att tjänstemannen inte respekterade arbetstiderna

55 Eftersom konstaterandet avseende den bristande punktligheten inte skall anses vara rättsstridigt skall kritiken grundad på konstaterandet anses utgöra en rättsenlig del av den omtvistade karriärutvecklingsrapporten.

56 Under dessa omständigheter påverkas inte sambandet mellan betyget "godkänt" och kommentarerna under rubriken "Uppförande i tjänsten".

57 Talan kan följaktligen inte vinna bifall på grunden avseende motstridigheter mellan vissa beskrivande kommentarer och motsvarande betygspoäng vad gäller kritiken avseende den omständigheten att tjänstemannen inte respekterade arbetstiderna.

58 Av vad anförts följer att talan skall ogillas.

Rättegångskostnader

59 Enligt artikel 122 första stycket i rättegångsreglerna skall domstolen besluta om rättegångskostnaderna när överklagandet bifalls och domstolen själv slutligt avgör tvisten. Enligt artikel 69.2 första stycket i rättegångsreglerna, som enligt artikel 118 i samma regler skall tillämpas i mål om överklagande, skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna om detta har yrkats. Enligt artikel 70 i rättegångsreglerna, som enligt artikel 122 andra stycket i dessa regler också är tillämplig när en institution har överklagat i en tvist mellan gemenskaperna och deras anställda, skall institutionerna bära sina kostnader.

60 Joël De Bry har tappat målet och kommissionen har yrkat att han skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. I enlighet med ovannämnda bestämmelser i rättegångsreglerna skall vardera parten bära sina kostnader i förevarande förfarande liksom de kostnader som uppstått under förfarandet i första instans.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (andra avdelningen) följande:

1) Den dom som meddelades av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt den 12 juli 2005 i mål T-157/04, De Bry mot kommissionen, upphävs delvis, i den del förstainstansrätten ogiltigförklarade kommissionens beslut av den

26 maj 2003, genom vilket Joël De Brys karriärutvecklingsrapport för perioden den 1 juli 2001–31 december 2002 fastställdes, på grund av ett åsidosättande av rätten till försvar enligt artikel 26 i Tjänsteföreskrifter för tjänstemän i Europeiska gemenskaperna och, följaktligen, på grund av motstridigheter mellan vissa beskrivande kommentarer och motsvarande betygspoäng vad gäller kritiken avseende den omständigheten att tjänstemannen inte respekterade arbetstiderna.

2) **Talan ogillas.**

3) **Vardera parten skall bära sina kostnader i förevarande förfarande liksom de kostnader som uppstått under förfarandet i första instans.**

Underskrifter